

Boekhouden met dagboeken

- ◆ **Kasboek**
- ◆ **Bankboek**
- ◆ **Inkoopboek**
- ◆ **Verkoopboek**
- ◆ **Diverse postenboek**

Bijlage
bij het
computerprogramma
BoekhoudTrainer
versie 4.04

Boekhouden met dagboeken

Bij het boekhouden kun je gebruik maken van twee methodes:

Journaalposten samenstellen

Van elk boekingsstuk één journaalpost maken welke aangeeft wat er Debet en Credit geboekt moet worden (meestal vooraf ingevuld door de boekhouder op een boekingsstempel of aangehecht boekingsformuliertje).

Dagboeken gebruiken

Meerdere gelijksoortige boekingen verzamelen in één dagboek en van daaruit journaalposten maken. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de dagboeken Kasboek, Bankboek, Inkoopboek, Verkoopboek en Diverse Postenboek. Dit is overzichtelijk en bij het inboeken gemakkelijk, omdat alles uit één zo'n boek op dezelfde grootboekrekening geboekt kan worden. Zo kun je voor alle contante verkopen uit het kasboek de grootboekrekening *Kas* gebruiken met als tegenrekening *Opbrengst van de verkopen*.

Als je begint met een boekhoudstudie dan zul je vooral leren hoe je de journaalposten samenstelt, zoals die op het boekingsstempel of boekingsformuliertje worden ingevuld en ingeboekt. Dat is nodig om het systeem te begrijpen en eventuele fouten te herkennen. We gaan er vanuit dat die kennis inmiddels bij je bekend is en gaan ons richten op het gebruik van de dagboeken.

De dagboeken

De dagboeken zijn vroeger ontstaan uit praktische overwegingen toen men nog niet over computers beschikte, maar alles moest opschrijven. Daarvoor werden verschillende boeken gebruikt om inkomsten en uitgaven per kas of bank en de verkopen en inkoop op rekening gescheiden te houden en het overzicht te bewaren. Boekingen die niet zijn gekoppeld aan kas, bank, inkoop of verkoop werden het Diverse Postenboek geschreven.

Door het gebruik van dagboeken worden de boekingen al per soort gescheiden. Daardoor zul je bijna altijd bij het boeken vanuit eenzelfde dagboek dezelfde tegenrekening kunnen gebruiken. Dat maakt het gemakkelijk om dergelijke boekingen geautomatiseerd te laten uitvoeren.

Hieronder zie je een tabel waarin je per dagboek de tegenrekening vindt voor inkomsten en uitgaven. Bij het diverse postenboek staat uiteraard geen vaste tegenrekening omdat dit allerlei verschillende boekingen kunnen zijn.

Tegenrekeningen van een dagboek

Dagboek	Soort	Grootboekrek.	Tegenrekening
Kasboek	inkomsten uitgaven	Kas Kas	Opbrengst verkopen Bedrijfskosten of Crediteuren
Bankboek	inkomsten uitgaven	Bank Bank	Debiteuren Crediteuren, of Bedrijfskosten/Voorraad (bij pinbetaling:)
Verkoopboek	facturen verkoop	Debiteuren	Opbrengst verkopen
Inkoopboek	facturen inkoop facturen kosten	Crediteuren Crediteuren	Voorraad goederen Bedrijfskosten
Diverse Postenboek	overige boekingsstukken		Hier worden de overige boekingen gedaan, zoals lonen, afschrijvingen, rente, btw-afdracht, enz.

In een boekhoudprogramma:

Een boekhoudprogramma waarmee je via de dagboeken werkt, zal zoveel mogelijk zelf bepalen welke grootboekrekeningen moeten worden gebruikt. Het overzicht in de tabel hierboven laat al zien welke grootboekrekeningen vooringesteld zullen worden.

Als je met het programma **BoekhoudTrainer** werkt, kies dan als volgt om de dagboeken te gebruiken.

- ♦ Kies: *Open een opdracht (of menu: Lessen – Open nieuwe les)*
- ♦ Kies: *Naam nieuwe opdracht (of als je al bezig was Gemaakte opdracht openen)*
- ♦ Kies: *Invoeren nieuwe boeking*
- ♦ Klik op de knop naar Dagboeken

Voorbeeld 1 - kasboek

Aan het eind van de dag bekijken we de kasopbrengsten. Wij hebben vandaag per kas voor 1500,00 euro verkocht aan artikelen uit de winkel. We boeken dit als boekingsstuknummer K1.

Om dit in het boekhoudprogramma in te boeken, kies je voor het *Kasboek*.

Je ziet dat in het groene balkje al staat ingevuld: *1000 – Kas*. Hierbij is 1000 het grootboeknummer van de rekening Kas. Nu kun je de gegevens gaan invullen aan de hand van de voorbeeldopdracht.

☞ *Vul in bij:*

Boekingsstuk:	K1
Datum:	datum van vandaag
Omschrijving:	winkelverkopen
Bedrag:	1500,00
Ontvangen:	☒ (rondje selecteren door erop te klikken met de muis)

Nadat je *Ontvangen* heb aangeklikt zal er bij *Tegenrekening* worden ingevuld: *8500 – Opbrengst van de verkopen*, omdat bijna alle inkomsten per kas winkelverkopen zullen zijn.

Het enige wat nu nog ontbreekt is de BTW. De meeste bedrijven zullen onder het *hoge* BTW-tarief vallen. Etenswaaren, kappers vallen onder het *lage* tarief, terwijl o.a. scholen, doktoren, gemeentes onder het *nul*-tarief (geen BTW) vallen.

In ons voorbeeld gaan we uit van het *hoge* tarief. Het bedrag aan BTW wordt later automatisch berekend aan de hand van programma-instellingen. In dit voorbeeld is het hoge tarief 19 % en het lage tarief 6 %.

☞ *Klik in het invoervakje achter: BTWsoort kies: hoog*

Daarna zullen de invoervelden van het Kasboek er zo uitzien:

De invoer is nu klaar en de gegevens kunnen doorgevoerd worden als boeking.

☞ *Klik op de knop **boeking toevoegen**.*

De ingevoerde gegevens worden automatisch omgezet naar boekingen. Deze boekingen bepalen hoe deze winkelverkoop in de boekhouding komt. Als je zonder dagboeken werkt dan moet je deze boekingen zelf samenstellen. Je noemt deze boekingen: *journaalposten*.

Rek.nr.	Grootboeknaam	Debet	Credit
1000	Kas	1500,00	
8500	Opbrengst van de verkopen		1260,50
1720	Te betalen BTW		239,50
	totaal:	1.500,00	1.500,00

☞ *Klik op de knop **OK** om de boeking definitief door te voeren.*

Mocht de boeking om een of andere reden niet juist zijn klik dan op **Annuleren** om de boeking te verwijderen.

Voorbeeld 2 – Bankafschrift

We ontvangen van de bank een bankafschrift met daarop twee bijschrijvingen. We boeken dit als boekingsstuknummer B1.

BANK - bankafschrift		volgnr:	B1
Schoolshop it Butlan 17 8604 VH SNEEK	totaal Bij	Vorige saldo	5000,00
	totaal Af	Nieuw saldo	5150,00
Datum: 27 juli 2009.	100,00		
Omschrijving	Bij/Af	Bedrag	
Greevink Electro	BIJ	250,00	
Philips Nederland BV	AF	100,00	

Om dit in het boekhoudprogramma in te boeken, kies je voor het *Bankboek*.

In het groene balkje staat nu: *1100 – Bank*. Hierbij is 1100 het grootboeknummer van de rekening Bank. Nu kun je de gegevens gaan invullen aan de hand van het bovenstaande bankafschrift.

- ☞ *Vul in bij:*
- Boekingsstuk: B1
 - Datum: datum van vandaag
 - Omschrijving: bankafschrift nr. 1
 - Bedrag: 250,00
 - Ontvangen: (rondje selecteren door erop te klikken met de muis)

Nadat je Ontvangen heb aangeklikt zal er bij Tegenrekening worden ingevuld: 1300 – Debiteuren, omdat bijna alle inkomsten per bank betaalde verkoopfacturen zullen zijn.

Nu moet je nog opgeven welke debiteur betaald heeft.

- ☞ *Klik in het lege vak achter Debiteur en zoek naar 1307 – Greevink Electro en klik erop.*

De gegevens zijn nu compleet. BTW is niet van toepassing en het factuurnummer is onbekend, daarom laat je beide vakjes leeg.

De invoer van de eerste betaling op het bankafschrift is nu klaar en de gegevens kunnen doorgevoerd worden als boeking.

☞ Klik op de knop .

De ingevoerde gegevens worden automatisch omgezet naar de volgende boekingen.

Rek.nr.	Grootboeknaam	Debet	Credit
1100	Bank	250,00	
1307	Greevink Electro		250,00

Nu moet de tweede regel, een betaling aan Philips, nog worden ingevoerd. Het boekingsstuknummer en datum blijven ongewijzigd. De omschrijving hoeft niet veranderd te worden, tenzij daar een speciale reden voor is.

☞ Vul in bij: Bedrag: 1000,00
Uitgegeven: (rondje selecteren door erop te klikken met de muis)

Nadat je Uitgegeven heb aangeklikt zal er bij Tegenrekening worden ingevuld: 1400 – Crediteuren, omdat het merendeel van uitgaven per bank betalingen van inkoopfacturen zullen zijn. In ons geval is dat ook zo.

Nu moet je nog opgeven aan welke crediteur betaald wordt.

☞ Klik in het lege vak achter Crediteur en zoek naar 1402 – Philips Nederland en klik erop.

De gegevens zijn nu compleet. BTW is niet van toepassing en het factuurnummer is onbekend, daarom laat je beide vakjes leeg.

☞ Klik op de knop .

Voorbeeld 3 – Inkoopfactuur goederen

We ontvangen onderstaande inkoopfactuur van Philips, omdat we van hen twee LCD tv's op rekening hebben gekocht. We boeken dit als boekingsstuknummer I1.

PHILIPS NEDERLAND BV - Eindhoven			
FACTUUR voor:		I1	
Schoolshop it Butlan 17 8604 VH SNEEK		Factuurnummer: 0204	
		Datum: 27 juli 2009.	
Aantal	Omschrijving	Prijs	Bedrag
2	GR659 LCD tv 80 cm	763,87	1527,74
Goederentotaal			1527,74
19 % BTW			290,27
Factuurbedrag			1818,01

Om dit in het boekhoudprogramma in te boeken, kies je voor het *Inkoopboek*.

Kasboek	Bankboek	Inkoopboek	Verkoopboek	Diverse Postenboek	X
Boekingsstuk nr	I1	1400 - crediteuren			
Datum	27-07-2009				
Omschrijving					
Bedrag (incl BTW)		☐ Factuur	☐ Creditfactuur		
BTWsoort		☐ Kostenfactuur			
Tegenrekening					
boeking toevoegen					

In het groene balkje staat nu: *1400 – Crediteuren*. Hierbij is 1400 het grootboeknummer van de rekening Crediteuren. Nu kun je de gegevens gaan invullen aan de hand van de bovenstaande inkoopfactuur.

☞ *Vul in bij:*

- Boekingsstuk: I1
- Datum: datum van vandaag
- Omschrijving: lcd tv's met radio
- Bedrag: 1818,01
- Factuur: (rondje selecteren door erop te klikken met de muis)
- BTW: hoog (19 % is het hoogste Btw-tarief)
- Crediteur: 1402 – Philips Nederland
- Factuur nr.: 0204

De tegenrekening *7000 - Voorraad goederen* is automatisch ingevuld, omdat dit bij normale inkopen de vaste tegenrekening is.

Na invulling zullen de dagboekgegevens van het Inkoopboek er uitzien als in onderstaande afbeelding.

Kasboek	Bankboek	Inkoopboek	Verkoopboek	Diverse Postenboek	X
Boekingsstuk nr	I1	1400 - crediteuren			
Datum	27-07-2009				
Omschrijving	lcd tv's				
Bedrag (incl BTW)	1818,01	☒ Factuur	☐ Creditfactuur		
BTW'soort	BTW hoog	☐ Kostenfactuur			
Tegenrekening	7000 - Voorraad goederen				
Crediteur	1402 - Philips Nederland BV				
Factuur nr	0204	boeking toevoegen			

☞ Klik op de knop **boeking toevoegen**.

De ingevoerde gegevens worden automatisch omgezet naar de volgende boekingen.

Rek.nr.	Grootboeknaam	Debet	Credit
1402	Crediteuren - Philips Nederland BV		1818,01
7000	Voorraad goederen	1527,74	
1700	Te vorderen BTW	290,27	
	totaal:	1.818,01	1.818,01

☞ Klik op de knop **Ok** om de boeking definitief door te voeren in de boekhouding.

Voorbeeld 4 – Inkoopfactuur met kosten

Niet alle inkoopfacturen betreffen goederen voor de verkoop. Regelmatig ontvangen we ook facturen voor ingekochte diensten, zoals vervoer van goederen, gebruik van de telefoon, levering van gas, water en elektriciteit. We noemen de bedragen die we hiervoor betalen: kosten, waarbij de tegenrekening van deze uitgaven dus een kostenrekening moet worden.

Hieronder staat een kostenfactuur van Van Gend en Loos voor het vervoer van goederen, waarvan de kosten voor rekening van ons (Schoolshop) komen.

VAN GEND EN LOOS - Sneek			
FACTUUR voor:		I2	
Schoolshop it Butlan 17 8604 VH SNEEK		Factuurnummer: 0405	
		Datum: 27 juli 2009.	
Aantal	Omschrijving	Prijs	Bedrag
	vervoerskosten		115,97
Goederentotaal			115,97
19 % BTW			22,03
Factuurbedrag			138,00

Om deze kostenfactuur in te boeken, kies je voor het *Inkoopboek*.

☞ *Vul in bij:*

- Boekingsstuk: I2
- Datum: datum van vandaag
- Omschrijving: vervoerskosten
- Bedrag: 138,00
- Factuur: (rondje selecteren door erop te klikken met de muis)
- Kostenfactuur: (vakje aanvinken door erop te klikken met de muis)
- BTW: hoog (19 % is het hoogste Btw-tarief)
- Crediteur: 1404 – Van Gend en Loos
- Factuur nr.: 0405

De tegenrekening *4000 – Bedrijfskosten* werd automatisch ingevuld, toen het vak *Kostenfactuur* werd aangevinkt, omdat dit bij ons eenvoudige rekeningschema de enig mogelijke tegenrekening is. Veelal worden kosten echter onderverdeeld in specifieke soorten, zoals autokosten, huisvestingskosten, enz. Daarbij moet dan gekozen worden voor de meest geschikte tegenrekening!

Na invulling zullen de dagboekgegevens van het Inkoopboek er uitzien als in onderstaande afbeelding.

Kasboek	Bankboek	Inkoopboek	Verkoopboek	Diverse Postenboek
Boekingsstuk nr		I2	1400 - crediteuren	
Datum		27-07-2009		
Omschrijving		vervoerskosten		
Bedrag (incl BTW)		138,00	☒ Factuur ☐ Creditfactuur	
BTWsoort		BTW hoog	☒ Kostenfactuur	
Tegenrekening		4000 - Bedrijfskosten		
Crediteur		1404 - Van Gend en Loos		
Factuur nr		0405		
boeking toevoegen				

☞ *Klik op de knop* **boeking toevoegen**.

Voorbeeld 5 – Verkoopfactuur

Je werkt bij Shoolshop. We sturen onderstaande verkoopfactuur naar Scheer en Foppen, omdat we hen een LCD tv op rekening hebben verkocht. Het factuurnummer is het boekingsstuknummer: V1.

SCHOOLSHOP - Sneek			
FACTUUR voor:		Factuurnummer: V1	
Scheer en Foppen BV Minervalaan 18 9401 EA ASSEN		Debiteurennr: 1306	
		Datum: 27 juli 2009.	
Aantal	Omschrijving	Prijs	Bedrag
1	LC205 LCD TV 75 cm, met radio	551,43	551,43
Goederentotaal			551,43
19 % BTW			104,77
Factuurbedrag			656,20

Om deze verkoopfactuur in te boeken, kies je voor het *Verkoopboek*.

☞ *Vul de dagboekgegevens in als hieronder staat aangegeven, maar gebruik de datum van vandaag.*

Kasboek	Bankboek	Inkoopboek	Verkoopboek	Diverse Postenboek
Boekingsstuk nr V1		1300 - debiteuren		
Datum 27-07-2009				
Omschrijving lcd tv met radio				
Bedrag (incl BTW) 656,20		☒ Factuur ☐ Creditfactuur		
BTWsoort BTW hoog				
Tegenrekening 8500 - Opbrengst van de verkopen				
Debitur 1306 - Scheer en Foppen BV				
boeking toevoegen				

De tegenrekening 8500 – *Opbrengst van de verkopen* werd automatisch ingevuld toen het rondje bij Factuur werd geselecteerd, omdat dit bij verkopen de vaste tegenrekening is.

☞ *Klik op de knop **boeking toevoegen**.*

De ingevoerde gegevens worden automatisch omgezet naar de volgende boekingen.

Rek.nr.	Grootboeknaam	Debet	Credit
1306	Debiteuren - Scheer en Foppen BV	656,20	
8500	Opbrengst van de verkopen		551,43
1720	Te betalen BTW		104,77
	totaal:	656,20	656,20

☞ *Klik op de knop **OK** om de boeking definitief door te voeren in de boekhouding.*

Voorbeeld 6 – Diverse Postenboek

In het diverse postenboek komen alle boekingsstukken die niet de andere dagboeken thuis horen. Hierbij kun je denken aan afschrijvingen, rentekosten, wegwerken van verschillen door diefstal, breuk of foutjes, lonen, afdrachten aan de belastingdienst, enz. Van elk boekingsstuk moet één journaalpost gemaakt worden. Elke regel van deze journaalpost moet apart ingevoerd worden als debet- of creditboeking. De computer kan geen automatische keuze uit tegenrekeningen maken, omdat hier geen sprake is van een vast patroon. Hieronder volgt een voorbeeldboeking.

Door verlies en breuk blijkt de waarde van de getelde Voorraad goederen €176,00 lager dan de boekhoudkundige voorraad.

- Boek dit voorraadverschil weg als bedrijfskosten onder boekingsstuknummer D1.

Kies het *Diverse postenboek*.

- ☞ *Vul de gegevens voor de grootboekrekening Bedrijfskosten in zoals hieronder staat aangegeven, maar gebruik de datum van vandaag.*

The screenshot shows the 'Diverse Postenboek' window with the following fields filled in:

- Boekingsstuk nr: D1
- Datum: 27-07-2009
- Omschrijving: voorraadverschil
- Bedrag: 176,00
- Debet (selected): Debet
- Credit: Credit
- Grootboekrekening: 4000 - Bedrijfskosten

A red button labeled 'boeking toevoegen' is visible at the bottom right.

- ☞ *Klik op de knop .*

Rek.nr.	Grootboeknaam	Debet	Credit
4000	Bedrijfskosten	176,00	

De eerste regel van de boeking is hierdoor in het boekingsformulier gezet. De invoerregels van het diverse postenboek zijn leeg gemaakt voor de volgende boekingsregel.

- ☞ *Vul nu ook de gegevens voor de grootboekrekening Voorraad goederen in, zoals hieronder staat aangegeven, maar verander de datum in de datum van vandaag. De omschrijving hoeft niet een tweede maal ingevoerd te worden.*

The screenshot shows the 'Diverse Postenboek' window with the following fields filled in:

- Boekingsstuk nr: D1
- Datum: 27-07-2009
- Omschrijving: (empty)
- Bedrag: 176,00
- Debet: Debet
- Credit (selected): Credit
- Grootboekrekening: 7000 - Voorraad goederen

A red button labeled 'boeking toevoegen' is visible at the bottom right.

- ☞ *Klik op de knop .*

De ingevoerde gegevens worden automatisch omgezet naar de volgende boekingen.

